

Юрій БОГАЄВСЬКИЙ,
Надзвичайний і Повноважний Посол,
ветеран дипломатичної служби України;

Ігор ТУРЯНСЬКИЙ,
Надзвичайний і Повноважний Посол,
ветеран дипломатичної служби України

КОЛИ Ж УКРАЇНА МАТИМЕ СВІЙ ВЕЛИКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГЕРБ?

Анотація. У статті йдеться про те, що незалежна Україна все ще не має одного із головних державних знаків – свого власного Герба. 3 грудня 2015 року Президент України Петро Порошенко підписав Указ №675/2015, в якому йшлося і про необхідність належного висвітлення історії державних символів.

Є Державний прапор і Державний гімн, а справжнього, повноцінного Герба немає. Це питання цікавить також і закордонних українців, які багато зробили для того, щоб історичні символи нації не зникли, а збереглися в пам'яті поколінь.

Ключові слова: герб, національний символ, Україна, незалежність.

Простуючи нещодавно центральною вулицею столиці України – вулицею Хрещатик, звернули увагу на розгорнуту біля Головного поштамту велику фотовиставку, присвячену 100-річчю Державного герба України – Тризуба, під назвою «Символ твоєї свободи». Розміщені панно розказували про історію виникнення цього геральдичного знака Володимира Великого, який став Державним гербом Української Народної Республіки, а сьогодні вже упродовж тривалого часу є Малим гербом незалежної України. На жаль, не так багато киян і гостей столиці, які проходили у своїх справах повз виставку, зупинялися біля її стендів, щоб бодай поверхово ознайомитися з історією виникнення цього державного символу. Згадалося, як у далекому вже 1992 році депутати Верховної Ради затверджували цей геральдичний знак країни як один з її національних символів, без яких незалежна держава просто не може існувати. Які тоді словесні битви зву-

чали під парламентським куполом! Які аргументи висувалися! «За» і «проти», «проти» і «за»... Здавалося, що цим політичним пристрастям не буде ні кінця, ні краю. Проте 19 лютого того ж року здоровий глузд у сесійній залі все ж переміг, хоч лише наполовину, оскільки парламентарії затвердили своїм компромісним рішенням лише Малий герб, як тимчасовий державний атрибут, вважаючи Тризуб головним елементом майбутнього великого Державного герба України. Сама назва «Малий» говорила, що незабаром народні депутати візьмуться й за «Великого», тим більше, що вони пообіцяли своїм виборцям приступити до цієї важливої роботи вже «найближчим часом». Багато води у Дніпрі спли-

ло з того вікопомного дня, а віз, як кажуть дотепні українці, все ще перебуває там, у далекому від нас 1992 році. І це при тому, що більше 200 розроблених українськими геральдистами проєктів Великого герба України все ще покриваються пилом у Центральному державному архіві органів центральної влади та управління.

Двадцять шість з половиною літ минуло відтоді, а незалежна Україна все ще не має одного із головних державних знаків – свого власного Герба (називайте його, як хочете – Великим чи просто Гербом). Герб нібито і є – Малий, а насправді його немає. А вирішення цього важливого питання давно назріло. За плином часу, важливими політичними подіями, якими живе країна – вибори, реформи, дороги, транші, постійна боротьба з корупцією, відсіч російській агресії, наближення до Європейського Союзу і НАТО тощо, якось не дають змоги зупинитися, перевести подих і, врешті-решт, зробити те, що зробити вже треба було давно: завершити формування державних символів, без яких начебто і держава не держава. Є Державний прапор і Державний гімн, що повернулися на рідну землю після розпаду Радянського Союзу, спадкоємця Російської імперії, який, сповідуючи її політику гноблення усього українського протягом багатьох десятиліть, суворо забороняв ці дорогі серцю кожного українця історичні національні символи і нещадно карав тих сміливців, які противилися такій політиці. А справжнього, повноцінного Герба все ще немає. Виникає

природне запитання: чому так? Воно цікавить також і закордонних українців, які, не втрачаючи віри в те, що Україна все ж стане незалежною державою, багато чого зробили для того, щоб історичні символи нації не зникли, а збереглися в пам'яті поколінь.

До речі, у випуску газети «Урядовий кур'єр» від 15 лютого 2014 року нашу увагу привернуло зображення одного з можливих варіантів Великого Герба, який міг би стати остаточним, оскільки він, на нашу думку, не лише повні-

стю відображає, а й належним чином уособлює в собі багатовікову історію нашої країни, історію, яку всі громадяни незалежної держави, незалежно від національності, мають не лише добре знати, а й берегти її для передачі прийдешнім поколінням.

Як тут не згадати, що ще 3 грудня 2015 року Президент України Петро Порошенко підписав Указ № 675/2015, в якому йшлося, зокрема, і про необхідність «належного висвітлення історії наших державних символів». Так, у цьому є велика потреба. На превеликий жаль, і сьогодні ще немає вагомих підстав вважати, що всі громадяни нашої держави шанують, як це відбувається в цивілізованих країнах, традиції своїх предків. Маємо, як і двадцять шість років тому, чимало противників як самої незалежності України, так і відродження і утвердження її нових національних символів. Незаперечним фактом є й те, що серед наших співвітчизників є ще немало тих, хто продовжує перебувати в полоні стереотипів радянської ідеології.

Поточного року виповнилося століття з часів появи Тризуба як одного із символів української нації. Саме у 1918 році його було обрано гербом Української Народної Республіки як символ соборності українських земель. Проте певних проросійських політичних сил у нашій державі, судячи з усього, влаштовує затягування процесу затвердження Великого герба України. Саме через це, очевидно, це питання все ще «лежить у шухляді».

Чи станемо ми свідками такої знакової події до 22 січня 2019 року, коли відзначатимемо 100-річчя важливого державного свята – Дня соборності України? Чи виявлять високопосадовці, від яких безпосередньо залежить позитивне вирішення цього питання, необхідну політичну волю і справжнє почуття патріотизму, щоб завершити, нарешті, процес затвердження державної символіки? Хочеться на це сподіватися навіть попри те, що у Постанові Верховної Ради України № 2521 – УШ від 5.09.2018 року «Про відзначення 100-річчя проголошення Акта злуки Української Народної

Республіки і Західноукраїнської Народної Республіки та проведення Всеукраїнської естафети єднання» жодним словом не згадується про необхідність, врешті-решт, вирішити це важливе питання. Адже слід при цьому також враховувати і той прикрий факт, що з усіх колишніх радянських республік, нині незалежних держав, лише Україна на сьогодні має тільки Малого державного герба, тобто тимчасового геральдичного знака.

На нашу думку, досить тривала відсутність Великого герба в українському політичному просторі не лише не сприяє зміцненню, консолідації та єдності всього нашого суспільства у такий непростий час, який сьогодні воно переживає, а й свідчить про незавершеність оформлення державного статусу України як незалежної держави.

Yurii BOHAIEVSKYI,

*Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary,
veteran of Ukraine's diplomatic service;*

Ihor TURIANSKYI,

*Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary,
veteran of Ukraine's diplomatic service*

WHEN WILL UKRAINE FINALLY HAVE ITS BIG STATE EMBLEM?

Abstract. This article is focused on the fact that independent Ukraine still does not have the Big State Emblem as its major national symbol.

Therefore, the authors remind that by its decision on February 19, 1992 Verkhovna Rada (Parliament) of Ukraine had approved only a Trident as a temporary small state attribute and as the main element of the future Big State Emblem.

However, the obligation to complete “in the near time period” the formation of state symbols has been delayed for various reasons. Meanwhile, more than 200 patterns of the Big State Emblem designed by Ukrainian specialists in heraldry are covered with dust in the Central State Archives of Supreme Organs of Power and Administration.

Without a complete set of nation's symbols, conclude the authors, the state is apparently not yet a real state.

Keywords: independent Ukraine, nation's state symbols.